

(ze str. 2)

Święty Mikołaj

W Hiszpanii i byłych koloniach dzieci obdarowywane są w dniu Trzech Króli czyli 6 stycznia. W tym samym dniu prezenty otrzymują dzieci we Włoszech, gdzie ewentualną różgę zastępują grudki węgla.

Natomiast wigilijny zwyczaj obdarowywania się prezentami pod choinką pojawił się niedawno, bo dopiero w połowie XIX wieku, ale szybko stał się tradycją. Na ziemiach polskich istnieje od ok. 1840 roku. Dawniej przywilej dawani prezentów zarezerwowany był dla możnych. W naszym stuleciu prezenty pod choinkę stawały się coraz bardziej popularne i nawet w

najbiedniejszych polskich domach trudno sobie dziś wyobrazić Wigilię bez chociażby najdrobniejszego upominku. Tradycja każe aby prezenty otwierać przy zapalanej choince dopiero po skończonej wigilijnej kolacji.

Dzisiaj Święty Mikołaj ma na świecie wiele imion, a za jego nową ojczyznę uważa się Laponię w Finlandii, którą otrzymał on symbolicznie od tego kraju. Rocznie do wioski Świętego Mikołaja pod Rovaniem przychodzi ok. miliona listów od dzieci z całego świata.

ms

Co wiemy o Bożonarodzeniowej choince?

W dawnej Polsce nie znano choinki, zwanej też „drzewkiem”. Zwyczaj ten pojawił się dopiero na początku XIX w. i przyszedł do nas Niemiec. Dostyc szybko zaczął się szerzyć wśród mieszczan i inteligencji polskiej. Zanim nastąpiła choinka jej funkcje pełnił sad lub podłazniczka, czyli jodełka zawieszona u sufitu wierzchołkiem w dół. Zawieszano na

nich, podobnie jak na choince, wiele ozdób i świecidełek, pierników i cukierków. Do dekoracji drzewka zalecano ostrokrzew, którego ostre końce liści symbolizować miały kolce korony cierniowej, a czerwone kulki owoców symbolizowały z kolei krople krwi. W kultywujących tradycje bożonarodzeniowe domach drzewka dekoruje się rano w Wigilię specjalnie

wypiekany na tę okazję piernikami, ręcznie wykonany łańcuchami, gwiazdami. Na choince wieszają się też jabłka, orzechy, drobne łakocie, a także oczywiście szklane bombki i światełka oraz sztuczne ognie. Szczyt choinki wieńczy szpic bądź gwiazda. Choinki rozbiera się dopiero 2 lutego, w święto Matki Boskiej Gromnicznej.

ms

Święta Bożego Narodzenia w Polsce - tradycje i obyczaje

Wigilia

Z pojawieniem się pierwszej gwiazdki, wigilię rozpoczyna gospodarz, odmawiając na głos modlitwę. Potem domownicy łamią się opłatkiem i składają sobie życzenia. Przy stole pozostawia się puste miejsce, czasem jedzenie dla nieobecnych bliskich lub zmarłych. Wigilijne potrawy spożywa się w wesołym nastroju, wypijając wielką ilość wina lub mocnych trunków. Wigilią rządzi magia liczb. Powinna być parzysta liczba osób przy wigilijnym stole, ale nieparzysta ilość potraw. Wierzy się, że kto ilu potraw nie spróbuje, tego tyle przyjemności w ciągu nowego roku ominie.

Typowe potrawy wigilijne to: barszcz wigilijny, zupa grzybowa i rybna, gołąbki z suszonymi grzybami, karp smażony, kutia. Prawie zawsze muszą być ryby i ciasta. Pod wigilijnym obrusem umieszczane jest siano. Dawniej w wigilijny dzień wróźono sobie i wierzone we wszystkie wróżby.

Kolędy i pasterka

Po spożyciu wieczerzy wigilijnej wszyscy domownicy resztę wieczoru spędzali na śpiewaniu kolęd. O autorach tych pieśni mało wiemy. Jan Zabczyk zebrał w XVII w. znane

wówczas kolędy „Symfonje anielskie czyli Kolenda”. Wśród nich znalazła się m.in. dawna kolęda „Przybieżeli do Betleem pasterze...”. Autorem kolędy „W żłobie leży” jest prawdopodobnie Piotr Skarga, a autorstwo kolędy „Bóg się rodzi, moc truchleje” przypisuje się Franciszkowi

Karpińskiemu. Słowa innej znanej kolędy - «Mizerna, cicha stajenka licha» napisał Teofil Lenartowicz. Fryderyk Chopin pokłonił się niejako tym bożonarodzeniowym pieśniom, zawierając w swoim Scherzo h-moll frazy z kolędy «Lulajże Jezuniu».

O północy w wigilię Bożego Narodzenia

wszyscy domownicy idą do kościoła na pasterkę. Po dobrej wieczerzy, suto zakrapianej różnymi trunkami, w kościele jest gwaro i wesoło.

Boże Narodzenie

Święta Bożego Narodzenia obchodzono w historii Polski zawsze bardzo hucznie i wystawnie. Często świętowanie trwało od Wigilii nieprzerwanie aż do Nowego Roku. Bawiono się głośno, jedzono i pito ponad miarę. Dzisiaj w wielu polskich domach jest podobnie, a dzieci w tym okresie mają ferie świąteczne. Święta Bożego Narodzenia to najpiękniejszy i najbardziej rodzinny okres roku. Pierwszy dzień Bożego Narodzenia spędza się w gronie rodzinnym, natomiast drugi - dzień świętego Szczepana rozpoczyna czas spotkań towarzyskich oraz kolędowania, które trwa, albo do Trzech Króli - 6 stycznia, albo do Matki Boskiej Gromnicznej - 2 lutego (tj. 40 dni od Bożego Narodzenia).

Od drugiego dnia świąt Bożego Narodzenia do Trzech Króli wróźono w Polsce na pogodę. Każdy z dwunastu dni odpowiadał kolejnym miesiącom nowego roku: 26 grudnia - styczniowi, 27 grudnia lutemu itd.

ms

(c. d. - w nr 1/2003)

GŁOS ZNAD PREGOŁY

Zespół
redakcyjny:

“ГОЛОС С ПРЕГОЛИ” - ежемесечная газета

Общества Польской культуры Калининградской области.

Учредитель и издатель – Общество Польской культуры

Калининграда. Печатается в соответствии со ст. 12

“Закона о средствах массовой информации” РФ.

Maria Ławrynowicz – redaktor naczelny; Wasilij Wasiliew – reporter; Aleksandra

Ławrynowicz – łamanie, pre-press, redakcja techniczna; Kleofas Ławrynowicz – dziennikarz, kontakty z czytelnikami; Danuta Szczęśna – korekta, tłumaczenia.

Adres Redakcji: 236039, Kaliningrad, ul. B. Chmielnickiego, 46, m. 6.

Telefon redaktora: (0112) 44 20 00, 44 37 87, e-mail: kaz@lavr.koenig.ru

Druk: Państwowe przedsiębiorstwo “Kaliningradzkaja tipografia” 236000, Kaliningrad, pr. Mira, 5.

Nakład: 500 egz. Zamówienie: 1310 r